

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2017

Marking Scheme

Finnish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

I Tehtävä

(30/100)

Vastaa kaikkiin kysymyksiin.

1. Selitä omin sanoin seuraavat ilmaisut:

- a) sähköpostihaastattelu = haastattelu, jossa haastateltavaan ollaan yhteydessä sähköpostitse, ei tavata kasvokkain
- b) raakaversio = ei vielä lopullinen, valmis versio, vaan hahmotelma
- c) tukisäleikkö = tässä käytetty kuvainnollisesti: tarinan runko, jonka ympärille lopullinen tarina luodaan
- d) minämuotoinen = kirjallisuudessa kertojan valinta, yksikään ensimmäisen persoonan kerrontaa päähenkilön näkökulmasta
- e) « Pöytä on puhdas » = kielikuva, ei ole mahdollisesti vaikuttavia ennakkokäsityksiä, voidaan aloittaa ikään kuin alusta

2. Mistä *Sorjonen – Nukke koti* -rikosromaani on saanut alkunsa?

Tekstissä:

- 1. Ylen syksyn draamasatsaus *Sorjonen* liimasi miljoona katsojaa ensimmäisen jakson ääreen. Samalla viikolla sarjan avauksen kanssa ilmestyi salanimen J.M. Ilves takana pysyttelevän kirjailijajakosikon kirjoittama rikosromaani *Sorjonen-Nukke koti*.
- 3. *Sorjonen-Nukke koti* perustuu tv-sarjan kolmeen ensimmäiseen jaksoon. Ensi keväällä ilmestyy joulun tienoilla televisiosta lähetettävien osiin kymmenen ja yksitoista pohjautuva toinen romaani *Sorjonen-Loppupeli*.
- 4. Romaanien halutaan olevan itsenäisiä teoksia, jotka "seisoisivat omilla jaloilla ja hengittäisivät omilla keuhkoillaan", kirjailijat kertovat sähköpostihaastattelussa.

3. Miksi artikkelin mukaan romaanisarjan kirjoittajalle valittiin salanimi?

Tekstissä:

- 23. Miksi pysyttelette salanimen takana?
- 24. "Ensinnäkin tästä on se etu, että kumpaakaan meistä ei lokeroida aikaisempien teostemme pohjalta. Olemme liikkeellä ikään kuin yhtenä esikoiskirjailijana. Pöytä on puhdas, meitä kohtaan ei ole ennakoasenteita. Se on kieltämättä kiehtovaa, kun takana on jo kohtalainen pätkä kirjallista uraa."
- 25. "Toisekseen yksi napakka pseudonyymi näyttää kannessa paremmalta kuin hirviömäinen kaksoisnimi. Ei liene salaisuus, että tavoitteena on viedä *Sorjonen* myös ulkomaille tv-sarjan vanavedessä. Etenkin ulkomaisille lukijoille pitkän kaksoisnimen pois jättäminen on varmasti helpotus."
- 26. "Kolmanneksi pseudonyymien ansiosta kirjan liepeessä ei ole kasvokuviamme karkottamassa potentiaalisia lukijoita. Se ei ole aivan vähäinen hyöty."

4. Millaisia eroja sarjalla ja romaanilla kerrotaan olevan?

Tekstissä:

- 4. Romaanien halutaan olevan itsenäisiä teoksia, jotka "seisoisivat omilla jaloilla ja hengittäisivät omilla keuhkoillaan", kirjailijat kertovat sähköpostihaastattelussa.

17. "Henkilöiden tapa toimia ja puhua syntyy romaanissa uudelleen kirjoitusprosessin aikana. Hahmojen muutokset heijastuvat dialogiin ja muuhun vuorovaikutukseen, kokonaisuun kohtauksiinkin. Romaanihenkilöt eivät voikaan enää toimia ja puhua juuri samalla tavalla kuin käsikirjoituksessa. Tämä onkin ollut romaania kirjoitettaessa hienointa: valmiiksi annetut henkilöt ovat saaneet uudenlaiset lihat päälleen, ja se on ohjaillut tarinaa uusiin suuntiin. Suurin osa romaanin ja tv-sarjan eroista johtuu tästä."

18. "Toinen eroja aiheuttava seikka on se itsestään selvä tosiasia, että visuaalisuuteen panostavassa sarjassa hienosti toimiva kohtaus ei välttämättä toimi lainkaan romaanissa. Sarjassa voidaan jokin tilanne kertoa yhdellä tyylikkäällä, kymmenen sekunnin mittaisella otoksella, mutta romaanissa tilalle tarvitaan kokonaan uusi kohtaus kertomaan sama asia kirjallisin keinoin."

5. Millainen kertojavalinta romaaniin tehtiin ja miksi?

Tekstissä:

11. Romaani on kirjoitettu minämuodossa, ja kertojana on Kari Sorjonen. Monesti trillereissä käytetään kolmannen persoonan kertojaa, joka saattaa eläytyä vuorotellen eri henkilöihin tai yhteen henkilöön.

12. Minäkerrontavalinta on uhkarohkea siksi, että televisiosarjaa katsoneille Sorjosen ääneksi tulee näyttelijä Ville Virtasen ääni.

13. "Ratkaisu oli alusta lähtien selvä. Se tuntui parhaalta ja herkullisimmalta tavalta luoda päähenkilölle sisäinen elämä. Sorjosen hahmo tuntui huutavan sitä, miehen persoona on niin moniulotteinen ja kiinnostava. Koska kyseessä oli kuitenkin genren kannalta tavallisuudesta poikkeava lähestymistapa, tarinasta kirjoitettiin minämuotoinen näyte, joka tuntui vakuuttavan kaikki osapuolet ratkaisun toimivuudesta."

6. "Puhdas käsikirjoitus, jota kukaan ei ollut vielä tulkinnut, vaikutti paremmalta lähtökohdalta romaanin kannalta." Kuinka artikkelin mukaan romaanin kirjoittajat päätyivät tähän lopputulokseen? Oletko samaa mieltä? Perustele, miksi tai miksi et.

Tekstissä:

4. Romaanien halutaan olevan itsenäisiä teoksia, jotka "seisoisivat omilla jaloilla ja hengittäisivät omilla keuhkoillaan", kirjailijat kertovat sähköpostihaastattelussa.

14. Romaania kirjoittaessa tiesitte Virtasen tyylin ja äänen. Vaikuttiko se romaanin minään?

15. "Ville Virtasen rooliinsa valitsema tyyli on hyvinkin voinut vaikuttaa romaanin Sorjoseen. Jaksojen raakaversioiden katsominen kirjoittamisprosessin alkuvaiheissa on saattanut ujuttaa vaikutteita romaanihenkilöön. Vaikutteiden poimiminen ei ole kuitenkaan ollut tietoista, vaan se on tapahtunut huomaamatta. Kirjoittamisen etenemisen myötä jaksojen katselu jäi pois. Alkoi tuntua, että ne saattavat ohjata liikaa kirjoittamista. Puhdas käsikirjoitus, jota kukaan ei ollut vielä tulkinnut, vaikutti paremmalta lähtökohdalta romaanin kannalta."

16. Jotta adaptaatio olisi toimiva, se ei voi olla sisällön siirtämistä muodosta toiseen yksi yhteen.

II Tehtävä

(30/100)

Kirjoita noin 100 sanan mittainen kommentti tekstin väitteeseen:

“Romaanihenkilöt eivät voikaan enää toimia ja puhua juuri samalla tavalla kuin käsikirjoituksessa.”

Kokelaan on hyvä aloittaa määrittelystä, millaisia eroja on romaanin kerronnassa ja visuaalisessa kerronnassa. Hän voi kertoa, millaisia henkilöt tapaavat olla romaaneissa ja tv-sarjoissa. Havainnollistavat esimerkit tukevat määrittelyä. Kokoava yhteenveto on eduksi.

III Tehtävä

(40/100)

Kirjoita noin 300 sanan essee. Valitse aiheeksesi toinen näistä.

1. Romaaneilla ja tv-sarjoilla on eri yleisöt. Oletko samaa vai eri mieltä väitteen kanssa? Perustele.

Esseen tulee olla rakenteellisesti eheä: aiheeseen johdatteleva aloituskappale, selkeät käsittelykappaleet, kokoava päätäntä. Kokelas ilmaisee oman kantansa perustellen ja havainnollistaen. Esseessä voi olla yleisen tason käsittelyä sekä yksityiskohtaisempia tapausesimerkkejä.

2. ”Minun mielipiteeni on yhtä hyvä kuin muidenkin, ja kaikkia mielipiteitä pitäisi pitää samanarvoisina.” Kirjoita essee, jossa pohdit tätä näkökulmaa kuvaamaan nyky maailmaa ja etenkin sosiaalisen median käyttöä.

Esseen tulee olla rakenteellisesti eheä: aiheeseen johdatteleva aloituskappale, selkeät käsittelykappaleet, kokoava päätäntä. Kokelas ilmaisee oman kantansa perustellen ja havainnollistaen. Esseessä voi olla yleisen tason käsittelyä sekä yksityiskohtaisempia tapausesimerkkejä. Tapausesimerkit tulee tehtävänannon mukaisesti hakea nykyisistä etenkin sosiaaliseen mediaan liittyvistä ilmiöistä.

